

LUCICA BUZENCHI

LECTURILE COPILĂRIEI

CLASA A VI-A

Verificați-vă cunoștințele:

- a) Ce atmosferă a iernii zugrăvește autorul în acest text?
- b) De ce bărbatul a ales să călătorească singur, deși era foarte frig?
- c) Cum reușește momentan bărbatul să-și dezghețe mâinile și picioarele?
- d) Ce părere aveți despre pericolele la care se expune acesta?

Temă:

- ⇒ Exprimăți-vă părerea despre sfaturile oferite bărbatului de către bâtrânul de la Sulphur Creek.
- ⇒ Indicați două trăsături care să justifice asprimea anotimpului.
- ⇒ Rescrieți etapele pe care le parcurge bărbatul pentru aprinderea focului în mijlocul naturii.
- ⇒ Stabiliți câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: „vlagă“, „efort“, „prudență“, „prevesti“.
- ⇒ Numiți valoarea sintactică și morfologică a cuvintelor subliniate: „Dar fusese mult mai ușor să tragă ramurile din tufiș și să le arunce direct în foc“.
- ⇒ Recunoașteți cazul substantivului „omului“ din enunțul: „Așadar, câinele nu făcea niciun efort pentru a-i transmite cunoștințele sale omului“.
- ⇒ Construiți un enunț în care substantivul „foc“ să îndeplinească funcția de complement.

CUPRINS

ION CREANGĂ (1837-1889)	7
Amintiri din copilărie	7
Procitania	7
La scăldat	10
Pupăza din tei	17
VASILE ALECSANDRI (1821-1890)	26
Miezul iernei	26
Sfârșit de toamnă	28
Viscolul	29
Sania	31
Noaptea	32
Balta	33
Serile la Mircești	34
Bradul	38
ION LUCA CARAGIALE(1852-1912)	40
Tren de plăcere	40
Lanțul slăbiciunilor	51
MIHAI EMINESCU (1850-1889)	58
Peste vârfuri	58
Noi amândoi avem același dascăl	60
La mijloc de codru	62
Revedere	63
Trecut-au anii	65

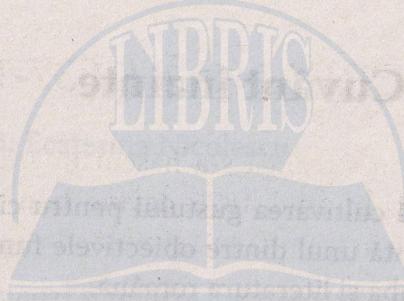
Pe aceeași ulicioară...	66
IOAN SLAVICI (1848-1925)	69
Budulea Taichii	69
Popa Tanda	131
BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA (1858-1918)	155
Hagi Tudose.....	155
GRIGORE ALEXANDRESCU (1810-1885)	177
Câinele și cățelul	177
Toporul și pădurea	179
Şoarecele și pisica	181
Pisica sălbatică și tigrul.....	184
Dreptatea leului	186
Boul și vițelul	189
GEORGE COŞBUC (1866-1918)	192
La oglindă.....	192
Vara	197
Seara.....	199
Doina.....	203
Pastel	208
Vestitorii primăverii	210
În miezul verii	212
Trei, Doamne, și toți trei	216
COSTACHE NEGRUZZI (1808-1868)	220
Sobietki și români.....	220
Alexandru Lăpușneanul	228

ANTON PANN (1796-1854).....	255
Carul frânt (nevoia învață pe om)	256
Copaciul și dobleacul	258
NICOLAE BĂLCESCU (1819-1852).....	260
Libertatea națională	260
Unitatea națională	263
ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF(1875-1913).....	267
Bunica	267
April	269
Visul.....	270
Cântec	272
Cântec de leagăn.....	273
Cântec sfânt	275
ALEXANDRU VLAHUȚĂ (1858-1919).....	276
Pe înălțimile Parângului	276
CALISTRAT HOGAŞ (1847-1917).....	281
Singur	281
JULES VERNE (1828-1905)	322
Ocolul Pământului în optzeci de zile.....	322
IV. În care Phileas Fogg îl lasă năuc pe Passepartout, servitorul său	322
XI. În care Phileas Fogg cumpără un cal, la un preț fabulos	328
Doi ani de vacanță	339
Capitolul I	339
Capitolul II	354
Capitolul III	370

VICTOR HUGO (1802-1885).....	386
Mizerabilii	386
Capitolul III Lumini și umbre	386
CAPITOLUL IV Cu cinci mai puțin, cu unul în plus.....	389
CAPITOLUL VII Situația se înrăutățește	399
CAPITOLUL XV Gavroche coboară de pe baricadă	405
FRANCES ELIZA HODGSON BURNETT (1849-1924)	410
Grădina secretă	410
Capitolul VII Cheia de la grădină.....	410
Capitolul VIII Măcaleandrul o conduce pe Mary prin grădină	418
CHARLOTTE MARY YONGE (1823-1901) ...	426
Micul duce	426
HOWARD PYLE (1853-1911)	453
Otto, mâna de argint	453
Capitolul I: Casa Dragonului	453
Capitolul II: În care se arată cum baronul pleacă la tăiere.....	458
Capitolul III: În care se arată cum baronul a venit acasă tăiat.....	464
Capitolul IV: Crucea Albă de pe deal	468
Capitolul V: În care se arată cum trăia Otto la St. Michaelsburg	475

ARTHUR CONAN DOYLE (1859-1930).....	485
O lume dispărută	485
HECTOR-HENRI MALOT(1830-1907)	504
Singur pe lume	504
Prima parte I. În sat.....	504
II. Tatăl adoptiv	514
III. Trupa lui signor Vitalis	525
IV. Casa părintească.....	538
VIII. Prin munți și văi	549
JACK LONDON (1876-1916)	554
Cum să faci un foc	554

ION CREANGĂ (1837-1889)

Scriitorul Ion Creangă s-a născut în anul 1837, în satul Humulești. În anul 1875 devine bun prieten cu Eminescu, acesta îndrumându-l și ajutându-l să debuteze în literatură.

Socotit la început autor „poporal“, Ion Creangă se dovedește, în realitate, un artist profund original, care a creat: povești („Soacra cu trei nurori“, „Capra cu trei iezi“, „Povestea lui Harap-Alb“, „Fata babei și fata moșneagului“ etc.), povestiri („Moș Ion Roată“, „Popa Duhu“, „Povestea unui om leneș“, „Inul și cămeșa“ etc.), nuvele („Moș Nichifor Coțcariul“).

Opera sa de maturitate artistică este reprezentată de „Amintiri din copilărie“.

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

PROCITANIA

i-ntr-o zi, într-o zi, prin luna lui mai, aproape de Moși, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile tântul, că mai bine nu i-oi zice, să puie pe unul, Nică lui Costache, să mă procitească. Nică, băiet mai mare și înaintat la învățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popii, căreia, cu toată părerea mea de rău, i-am tras într-o zi o bleandă pentru că nu-mi da pace să prind muște... Si Nică începe să mă asculte; și mă ascultă el,

și mă ascultă, și unde nu s-apucă de însemnat greșeli cu ghioitura pe o draniță: una, două, trei, până la douăzeci și nouă. „Măi!!! s-a trecut de șagă, zic eu, în gândul meu; încă nu m-a gătit de ascultat și câte au să mai fie!...“ Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mâni os... „Ei, ei! acu-i acu! Ce-i de făcut, măi Nică?“ îmi zic eu, în mine. Și mă uitam pe furiș la ușa măntuirii și tot scăpăram din picioare, așteptând cu neastămpăr să vie un lainic de școlar de afară, căci era poruncă să nu ieşim câte doi deodată; și-mi crăpa măseaua în gură, când vedeam că nu mai vine, să mă scutesc de călăria lui Bălan și de blagoslovenia lui Nicolai, făcătorul de vânătăi. Dar adevaratul sfânt Nicolai se vede că a știut de știrea mea, că numai iaca de intră afurisitul de băiet în școală. Atunci eu, cu voie, fără voie, plec spre ușă, ies răpede și nu mă mai incurc primprejurul școalei, ci o ieu la sănătoasa spre casă. Și când mă uit înapoi, doi hojmalăi se și luaseră după mine; și unde nu încep a fugi de-mi scăpărau picioarele; și trec pe lângă casa noastră, și nu intru acasă, ci cotigesc în stânga și intru în ograda unui megieș al nostru; și din ogradă în ocol, și din ocol în grădina de păpușoi, care erau chiar atunci prășiti de al doilea, și băieții după mine! Și, până să mă ajungă, eu, de frică, cine știe cum, am izbutit de m-am îngropat în țărănă, la rădăcina unui păpușoi. Și Nic-a lui Costache, dușmanul meu, și cu Toader a Catincăi, alt hojmalău, au trecut pe lângă mine vorbind cù mare ciudă; și se vede că i-a orbit Dumnezeu de nu m-au putut găbui. Și de la o vreme nemaiauzind nicio fosnitură de păpușoi, nicio scurmătură de găină, am țășnit o dată cu țărna-n cap și tiva la mama acasă; și am început a-i spune cu lacrămi că nu mă mai duc la școală măcar să știu bine că m-or omorî.

A doua zi însă a venit părintele pe la noi, s-a înteles cu

tata, m-au luat ei cu binișorul și m-au dus iar la școală.

– Că dă, e păcat să rămâi fără leac de învățatură – zicea părintele – doar ai trecut de bucheludeazla și bucherițazdra: ești acum la ceaslov și mâne-poimâne ai să treci la psaltire, care este cheia tuturor învățăturilor, și, mai știi cum vine vremea, poate să te faci și popă aici, la biserică Sfântului Nicolai, că eu pentru voi mă străduiesc. Am o singură fată ș-oii vedea eu pe cine mi-oi alege de ginere.

Hei, hei! când aud eu de popă și de Smărăndița popii, las muștele în pace și-mi ieu alte gânduri, alte măsuri; încep a mă da și la scris, și la făcut cădelnița în biserică, și la ținut isonul, de parcă eram băiet. Și părintele mă ie la dragoste, și Smărăndița începe din când în când a mă fura cu ochiul, și bădița Vasile mă pune să ascult pe alții, și altă faină se macină acum la moară. Nic-a lui Costache, cel răgușit, balcáz și răutăcios, nu mai avea stăpânire asupra mea.

Verificați-vă cunoștințele:

- Care este spațiul de desfășurare a întâmplărilor?
- Cine este eroul povestirii?
- Care este scopul desemnării lui Nic-a lui Costache de către Bădița Vasile?
- De ce Nică intră în panică?
- Unde își găsește el ascunzișul în timp ce era urmărit?
- De ce Nică se plângе mamei?
- Cum este convins Nică să urmeze școala?
- Prin ce mijloace realizează autorul umorul?

Teme:

- ⇒ Identificați regionalismele din text.
- ⇒ Povestiți pe scurt subiectul textului.
- ⇒ Despărțiți în silabe cuvintele: „învățătură“, „pricina“, „douăzeci“, „neastămpăr“.
- ⇒ Arătați felul în care au fost formate următoarele cuvinte: „mâne-poimâne“, „nemaiauzind“, „dinaintea“, „primprejurul“.
- ⇒ Explicați sensul verbului „a lua“ din construcția: „și părintele mă ie la dragoste...“
- ⇒ Indicați sinonime pentru următoarele construcții: „a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor“, „îmi crăpa măseaua în gură“, „o iau la sănătoasa“.

LA SCĂLDAT

...
Într-o zi, pe aproape de Sân' Ilie, se îngrămădise, ca mai totdeauna, o mulțime de trebi pe capul mamei: niște sumani să-i scoată din stative; alții să-i nividească și să înceapă a-i țese din nou; un teanc de sumane croite, nalt până în grindă, așteaptă cusutul; pieptănușii în lajă n-avea cine-i ținea de coadă; roata ședea în mijlocul casei și canură toarsă nu era pentru bătătură! Ș-apoi vorba ceea: „Nu ședea că-ți șede norocul“. Țevi de făcut la suculă, copil de țăță în albie, pe lângă alți vro cinci-șase, care așteptau să le faci de mâncare. Treabă era acolo, nu incurcală, și încă se cerea degrabă, căci venea cu fuga iarmarocul de Folticeni, care acela este ce este. Și mă scoală mama atunci mai dimineață decât alte dăți, și-mi zise cu toată inima:

– Nică, dragul mamei! vezi că tată-tău e dus la coasă,

căci se scutură ovăzul cela pe jos; și eu asemene nu-mi văd capul de trebi. Tu mai lasă drumurile și stăi lângă mămuca, de-i fă țevi și leagănă copilul; c-apoi și eu ți-oi lua de la Folticeni o pălăriuță cu tăasma ș-o curălușă de cele cu chimeriu, știi colé, ca pentru tine!

– Bine, mamă! dar în gândul meu numai eu știam.

Toate ca toatele, dar la cusut și sărăduit sumane, și mai ales la roată, mă întreteam cu fetele cele mari din tors; și din astă pricina, răutăcioasa de Măriuca Săvucului, care drept să vă spun nu-mi era urâtă, făcea adeseori în ciuda mea și-mi bătea din pumni, poreclindu-mă Ion Torcalău, cum îi zicea unui țigan din Vânători. Însă pentru asta tot îmi era dragă și torceam împreună cu dânsa, la umbra nucului lor, câte o movilă de drugi de canură, de mă săruta mama, când i le arătam sara acasă.

Așa ne duceam băieții și fetele unii la alții cu lucru, ca să ne luăm de urât, ceea ce la țară se cheamă sezătoare, și se face mai mult noaptea, lucrând fiecare al său. Cum torceam eu, de-a mai mare dragul pe întrecute cu Măriuca, și cum sfârâia fusul roții, așa-mi sfârâia inima-n mine de dragostea Măriucăi! Martur îmi este Dumnezeu! Și-mi aduc aminte că odată, noaptea, la o clacă de dezghiocat păpușoi, i-am scos Măriucăi un șoarece din sân care era s-o bage în boale pe biata copilă, de n-aș fi fost eu acolo.

D-apoi vara, în zilele de sărbătoare, cu fetele pe câmpie, pe colnice și mai ales prin luncile și dumbrăvile cele pline de mândrețe, după cules răchițică de făcut gălbenele, sovârv de umplut flori, dumbravnic și sulcină de pus printre străie, cine umbla? Povestea cântecului:

Fă-mă, doamne, val de tei

Și m-aruncă-ntr-e femei!